

**Qimmit qimuttut kiisalu qimmeqarneq qitsuuteqarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaata
allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut**

(Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoq)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut saqqummiunneqartoq

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga ilaasortaqqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaqq, Aqqaluaq Egede, siulittaasoq, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaqq, Niels Thomsen, siulittaasup tullia, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaqq, Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaqq, Siverth K. Heilmann, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaqq, Per Berthelsen, Siumut

1. Siunnersuutip siullermeerneqarnera

Ataatsimiititaliap paasivaa siunnersuutip siullermeerneqarnerani partiit oqaaseqartuinit siunnersuutip imarisaasa nalinginnaasumik tapersorneqartoq.

2. Siunnersuutip imarisai

Kommuneqarnermik iluarsaaqqinnerup qimminik qimuttoqarfiit killeqarfiisa nutaamik aalajangersaavigineqarnissaat pisariaqartilersimavaa, kommunit killeqarfitoqaat atorlugit killeqartitsineq isumaarummat. Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuut qimmit pitussimannngitsut taarsiivigineqanngitsumik toqunneqarsinnaanerannik aalajangersakkap allanngortinneqarneranik imaqqarpoq, taamaalilluni oqaasertai Inatsimmi tunngaviusuni § 73, imm. 1-iumut piginnittussaannerup innarlerneqarsinnaannginneranut tunngasumut naapertuuttunngorniassammata. Allanngortitsinerup kingunerisaanik taamaalilluni qimmit kamanniartutut pissusillit taamalu allat inuunerinik ulorianartorsiortitsisinnaasut kisimik taarsiivigineqanngitsumik toqunneqarsinnaalissapput. Tamatuma saniatigut qimmit qimuttut tuloriaajarneqartarnerat inerteqqutaalissaaq, tamanna isumaqanngitsutut isigineqarmat. Kiisalu pingaarnerpaamillu manna tikillugu kinaassusersiunngitsumik qimminut akisussaaffeqarneq atorunnaarluni culpa-akisussaaffeqarnermik taaneqartartumik taarserneqassaaq, taamaalilluni qimmimik piginnittoq taamaallaat ajoqusernertut qimmip piliaanut akisussaatinneqarsinnaassalluni, piginnittoq akisussaatinneqarsinnaasutut iliuseqarsimasoq aatsaat uppersarsarneqarsinnaapput.

3. Siunnersuutip tusarniaatigineqarnera

Siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini tusarniaasimaneq pillugu immikkoortoq naapertorlugu siunnersuut ukununnga tusarniaatigineqarsimavoq:

“Naalakkersuisut aamma Inatsisartut allattoqarfiat, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassaqaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Nunanut allanut Naalakkersuisoqarfik, Nakorsaaneqarfik, Namminersorlutik Oqartussat Sinniisoqarfiat, KANUKOKA, kommuninut ikaarsaariarnermut ataatsimiititaliat sisamat, KNAPK, Air Greenland, Great Greenland, Nuka A/S, Royal Artic Line, Timmiaq v/Martin Kviesgaard, TPAK v/ Jokum Schmidt, Royal Greenland, Greenland Tourism, Grønlands Kommando, Uppik v/Jens Peter Lange, Savaatillit Peqatigiiffiat, Kalaallit Nunaanni Politimesteri, Rigsombudsmandi, Nunalerinermut Siunnersuisartut, Piniarnermik nakkutilliisoq Per Nu-Hansen, Pinngortitaleriffik, Dyrenes Venner, Fødevaredirektoratet, Inatsiseqarnermut ministereqarfik, Det Veterinære Sundhedsråd aamma Dyrenes Beskyttelse.”

Politimesterip tusarniarneqarsimanera eqqarsaatigalugu isumaliutissiisummi matumani imm. 4.1 innersuussutigineqarpoq.

Nassuiaatini nalinginnaasumi siunnersuutip qanga tusarniaatigineqarsimanera tusarniaanermilu piffissarititaasup taaneqaqnginnerat kukkuneruvoq. Tusarniaanermilu akissutigineqartutigut ataatsimiititaliap paasisinnaavaa siunnersuut 2008-mi juunip missaani tusarniaatigineqarsimasoq – tassa qularnanngitsumik aasaanerani sulinnigiffeqarnerup nalaani tusarniaavigisat tusarniaanermi akissuteqarnissamut periarfissaqarfiginnikkajutaanni. Tusarniaavigineqartut akissutaasa aamma taasariaqartumik ilanngunneqarsimannginnerat aamma inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini oqaaseqarfigineqarsimannginnerat takuneqarsinnaavortaaq. Taamaalilluni tusarniaanerup pissarsiffigineqarsimanera maangaannartutut oqaatigineqarsinnaavoq.

Taamatuttaa q tusarniaavigineqarsimasunut takussutissiani arlalinnik kukkuneqartoq ingerlaannaq takuneqarsinnaavoq:

Ataatsimiititaliap ilaatigut maluginiarpaa, “Naalakkersuisut aamma Inatsisartut allattoqarfiat”-nik nassaassaqaqngimmat. Tamatumani pineqarunarpoq Naalakkersuisut allattoqarfiat. Inatsisartut allattoqarfeqarnikkut sullinneqarnerat ilisimaneqartutut Inatsisartut

Allattoqarfiannit isumagineqartarpoq. Inatsisilerineq eqqarsaatigalugu allakkiaq Naalackersuisut allaffeqarfiata Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfianiit noqqaassutigisimasaa tusarniaanermi akissutit avataanniippoq, Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfiat tusarniaavigineqartussaangimmat, taamaattumillu Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfiata inatsisissatut siunnersuut pillugu allakkiaata tusarniaanermi akissutitut ilanngunneqarsimanera kukkunerulluni.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa piniarnermik nakkutilliisoqanngimmat "Per Nu-Hansen"-imik atilimmik. Tamatumani eqqarsaatigineqarunarpoq Ivittuuni piniarnermik nakkutilliisoq Per Nukaaraq Hansen.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa Nuka A/S tusarniaavigineqartunut ilaasinnaasimanaviangitsoq, ingerlatseqatigiiffik pineqartoq 2006-imili atorunnaarnikuummat, ingerlatseqatigiiffissuarmut KNI-mut ilanngukkami Arctic Green Food taaguutigilerlugu!

Tusarniaavigineqartut arlallit taamatut kukkusumik saqqummiunneqarnerat tutsuiginartutut oqaatigineqarsinnaagunangilaq. Tamanna tunggavigalugu ataatsimiititaliap **kaammattuutigaa**, tusarniaanermi ingerlanneqartarnerannut inatsisissatullu siunnersuutitut nalinginnaasumik nassuiaatit suliarineqartarnerannut atatillugu annertunerungaartumik peqqissaarussisoqartarnissaa, taamatut pisoqaqqeqqunagu.

Tusarniaanermi akissutit nassiuunneqarsimasut misissuataarneqarneranni ataatsimiititaliap maluginiarpaa tusarniaavigineqartut arlallit oqaaseqaataat annerusumik inatsisiliornermi teknikimut tunggasuusut. Ataatsimiititaliap maluginiarpaattaaq tusarniaavigineqartunit tamatigoortumik qimmit qimuttut tuloriaajarneqartarnerata atuuttup inerteqqutaalernissaa tapersorsorneqartoq, taama iliortarnerup qimmimut ippinnarsinnaanera pissutigalugu.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa qimuttunik qimmeqarfiusinnaasumut killeqarfik Kitaani Avannaanilu allorniusap sanimukartup 66-iata avannaanut Tunulu eqqarsaatigalugu Nunap Isua tikillugu allorniusap avannamukartup 44-p kangianut aalajangersarniarneqartoq. Ataatsimiititaliaq isumaqarportaaq pissusissamisoortoq inatsit sukaammerneqarpat qimmit pitunneqanngitsut kamanniartut toqunneqarsinnaanerat periarfissiissutigalugu, qimmimmi, qaasuttut taaneqarsinnaasut, pitunneqanngitsut meeqqat mikisut allallu inuunerannik ulorianartorsiortitsisinnaammata.

Ataatsimiititaliap taamatutaaq isumaqatigaa inatsisissatut siunnersuutikkut qimmit qimuttut tuloriaajarneqartarnerat inerteqqutaalissammat, tamannami qularnanngitsumik qimminut annernartassaqimmat.

4.1 Inatsisitigut pissutsit atuuttut

Qimmeqarneq qitsuuteqarnerlu eqqarsaatigalugit inatsisit ullumikkut atuuttut tunngavigalugit ajoqusernerut qimmip piliaanut *kinaassusersiunngitsumik akisussaaffeqarnermik* taaneqartartoq atuuppoq. Tamanna isumaqarpoq qimmiutilik qimmimi ajoqusigaanut taarsiisussaatinneqarsinnaasoq, qimmiutilik mianersuaalliorsimanersoq piaarisimasorluunniit apeqqutaatinnagu. Kinaassusersiunngitsumik akisussaaffeqarneq aamma susassa qarfinni allani atorneqartarpoq soorlu angallannerup iluani, tamatumani nalinginnaasumik tunngaviusarluni kinaluunniit assakaasulimmut motorimik ingerlatilimmut akisussaasoq ajoquserartoqartillugu angallatip ajoqusigaanut taarsiisussaatitaasarluni. Ajoqusernerit taamaattut annertuumik aningaasartuuteqarfiusinnaasarmata inatsisitigut piumasqaataavoq *biileqarnermut akisussaatinneqarsinnaanermut sillimmasersimanissaq*.

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni qimmit qimuttut pisuullutik ajoqusernerit ajunaarnerillunniit annertuut qanoq akulikitsiginerat allaaserineqanngilaq. Taamaattorli pissutsit imaakkunarput qimminik piginnittut minnerunngitsumik annertuumik upannittoqarsimatillugu illuinnaasiunngitsumik akisussaassuseqarnerup malitsigisaanik aningaasatigut pisuussaaffiulersartut qaqutigorsuaq naammassisinnaasarlugit. Ilisimaneqartutut meeqqat upanneqarnermik innarluuteqalersinnaapput toqunneqarsinnaallutilluunniit, taamalu taamatut ilungersunartumik pisoqartillugu taarsiisutissat piniartumit nalinginnaasumik isertitaqartartumit akilerneqarsinnaasannatik.

Ajornartorsiummut tamatumunnga Naalakkersuisut aaqiissutissatut siunnersuutigaat akisussaatinneqarsinnaaneq illuatungaanut saatinneqassasoq, taamaalilluni aatsaat taarsiisoqarsinnaalissalluni qimmiutilik toqqaannartumik akisussaatinneqarsinnaasutut iliuuseqarsimappat. Tusaannarlugu taamatut aaqiineq orniginartutut ajornaatsutullu isumaqarnarsinnaagaluarpoq – immaqali *ajornaappallaarluni*.

Politimesterip tusarniaanermi akissummini ajornartorsiut ima erseqqissarpaa:

“Siunnersuutikkuttaaq inatsimmi § 11 atorunnaarsinniarneqarpoq, taamaalillunilu qimmiutillit qimmimik ajoqusigaannut illuinnaasiunngitsumik akisussaatinneqarsinnaajunnaassallutik. Taamaalilluni tamanna nalinginnaasumik akisussaatinneqarsinnaanermik taarserniarneqarpoq, pineqartoq aatsaat akisussaatinneqarsinnaalluni mianersuaalliorluni piaaraluniluunniit iliuuseqarsimaguni. Illuinnaasiunngitsumik akisussaatinneqarsinnaanerup atorunnaarsinniarneqarneranut nassuiaatini tunngaviutinneqarpoq Kalaallit Nunaanni inuussutissarsitugalugu qimmeqarnermut qimuttunilluunniit qimmeqarnermut akisussaassuseqarnermut sillimmasiisoqarsinnaannginnera. Isumaqarpunga qimminut tunngatillugu pissusissamisoornerpaasoq illuinnaasiunngitsumik akisussaatinneqarsinnaaneq atorneqarpat, suliaassani taamaattuni akisussaaffimmik agguataariniarneq ajornarsinnaasarmat. Isumaqarpunga illuinnaasiunngitsumik akisussaatinneqarsinnaaneq atorunnaarsinneqartariaqanngitsoq qimmimik piginnittut aningaasatigut inissisimasinnaanera pissutiginnarlugu. Taamaaliortoqarpat ima pisoqarsinnaassaaq qimmiutilik piaaraluni

mianersuaalliorujussuarluniluunniit iliuseqarsimanngikkaluartoq ajoquserlorlu nammineq pisuussuteqanngikkaluartoq, taamaattoq suli aningaasatigut annaasaqartoqarsinnaalluni. Pissusissamisussanngilaq taamaattoqarpit ajoquserlorlu nammineq aningaasatigut akisussaaffik nammassappagu, kisiannili orniginarnerussalluni qimmiutillip qimmiutimi annaasaqartitsineri nammappagit”.

Naak pissutsit Politimesterip allaaserisai aallaqqaammut takorluuinnakkatut atuarneqarsinnaagaluartut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq taarsiissuteqartarnermik apeqqut Politimesterimit saqqummiunneqartoq tunngaviusumik oqallisigineqartariaqartoq. Tamatuma immikkut isiginiarneqartariaqarput assersuutigalugu pisut arlaannaataluunniit akisussaassuseqanngitsumik iliuseqarluni pisuussutigisaatut oqaatigineqarsinnaanngitsut. Pissusissamisoortutut inatsisillu naapertuunnerattut isigineqarsinnaassagunannngilaq innuttaasut – meeqqat inersimasullu – namminneq pisuussutiginnngisaminnik upanneqarnermik ajoquserlorlu, qimmimik piginnittoq akisussaatinneqarsinnaatinnagu tamatumunnga atatillugu aningaasatigut annaasaqaatit nammineq akilertassappatigut. Assersuutigalugu mattunneqarsinnaanngilaq assersuutigalugu meeqqat arsarlutik pinnguarnerminnik ima ukkassitigisut qimmit eqqortumik pitoqqagaluarpataluunniit ima qanillitigineqarsinnaallutik meeraq upanneqarsinnaalluni, meeqqap annertuumik sularineqartariaqalerneranik immaqalu aamma tarnip pissusiinik immikkut ilisimasalimmik ikiorneqartariaqalerneranik kinguneqartumik. Tamatumani qimmimik piginnittoq akisussaassuseqanngitsumik iliuseqanngilaq taamalu aamma (aningaasatigut) akisussaatinneqarsinnaanani. Meeraq ajoquserneqartoq pisuni tamatumani aamma akisussaassuseqanngitsut iliuseqarsimasutut oqaatigineqarsinnaagunannngilaq, taamaaliorloqassappammi tamanna nammineq iliutsinik pissutaasunillu, tamatumunngalu atatillugu ajutooriataarsinnaanernik, siumut nalilersuereernissamik tunngaveqartariaqarmat.

Inatsisissatut siunnersuut massakkutut isikkoqartilluni ima kinguneqarsinnaavoq inuit namminneq pisuussutiginnagu upanneqarlutik ajoquserlorlu ikiorserneqarsinnaatillu taarsiivigineqarsinnaassanngitsut. Tamanna aamma nalinginnaasumik nassuiaatini oqaatigineqarpoq. Ataatsimiititaliali ilisimavaa suliassani taarsiivigineqarnissamut tunngasuni imaakkajuttarmat ajornakusoorsinnaasarluni suliassani pineqartumi susassaqartut arlaat akisussaassuseqanngitsumik iliuseqarsimanersoq aalajangeruminaatsinneqartarluni. Politimesterip tusarniaanermi akissuteqaataa tunngavigalugu pitsaasimassagaluaqaaq Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuut Eqqartuussisuunermut tusarniaatigisimasuuppasuk qinnuigalugulu nalileqqullugu akisussaassuseqanngitsumik iliuseqarnermut akisussaatinneqarsinnaaneq qimminit upanneqarnerup kinguneranik taarsiissuteqarnissamik suliassat aalajangiivigineqartarnissaannut tunngavissatut naleqqunnersoq. Tamannali ajoraluartumik sunik pissuteqarnersumik pisimanngilaq.

Taamaalilluni nassuiaatini nalinginnaasuni Politimesterip tusarniaanermi akissutaata Naalakkersuisunit isummerfigineqanngilluinnarnera amigaataavoq *ilungersunartoq*. Taamaalilluni qimmeqarneq eqqarsaatigalugu taarsiissuteqartarnermik tunngaviusumik

najoqqutarineqartartumik allannortitsinissamut Naalakkersuisut pissutigisaat suli qulaajarneqarsimanngillat.

Taamaattumik inerniliunneqartariaqarpoq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatit naleqquttumik tunngavissiinngitsut inatsisissatut siunnersuutip akuersissutigineqarnermigut tamakkiisumik kingunerisassaasa Inatsisartunit ilaasortanit nalilersorneqarnissaannut.

4.2 Eqqugaasut ikiorserneqarsinnaanatik aningaasatigut sumiginnarneqartariaqanngillat

Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq qimmiutillit illuinnaasiunngitsumik akisussaatinneqarsinnaanerat atorunnaassappat taava Naalakkersuisut pissusaaffilerneqartariaqartut ungasinnerusumut isigisumik aaqqiissuteqarnissamut, taamaalilluni aamma qularnaarneqaqqullugu suliassani eqqugaasut qimmimik piginnittoq akisussaatinneqarsinnaatinnagu taarsiivigineqarsinnaanerannik qularnaarinniffiusumik. Ataatsimiititaliap isumaqarpoq Naalakkersuisut pissarsiviusumik *“Pinerlunnermik eqqugaasimasunut naalagaaffimmit taarsiissuteqartarnej pillugu inatsit”* isumassarsiorfigisinnaagaat. Inatsit taanna naapertorlugu ajoqusiisoq ajoqusikkamut taarsiissuteqarnissamut periarfissaqanngikkaangat pinerluummik eqqorneqarsimasumut danskit naalagaaffiat taarsiissuteqartarpoq.

Isumaliutigineqartariaqarpoq taamatut suliniuteqarnej pissarsiviusumik inatsisitigut pissusaaffiusumik qimmeqarnermut akisussaassuseqarnermut sillimmasiisarnermik *nuna tamakkerlugu atuuttumik* tunngaveqartinneqarsinnaanersoq ilaqartinneqarsinnaanersorluunniit. Taamatut aaqqissuussinermit ilaatinneqarsinnaavoq qimmit arlallit sillimmasernejarneranni akikilliliivigineqarsinnaaneq. Naalakkersuisut misissuigallarsimani malillugit qimminut qimuttunut namminersortuni sillimmasiisnaaneq aningaasatigut nammanneqarsinnaanngilaq. Tamatuma aamma erseqqissumik oqariartuutigaa taamatut sillimmasiisarnermik aaqqissuussisoqassappat tamanna *pisortanit ingerlanneqartariaqartoq*.

Naatsorsueqqissaartarfik naapertorlugu 2008-mi Sisimiuniit avannamut kiisalu Tunumi qimmit qimuttut 25.000 missigivaat. Kisitsisitigulli takuneqarsinnaanngilaq upatsilluni ajoqusernerit annertuut ukiumut qanoq amerlatigisarnersut. Taamaalilluni paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit tutsuiginartumik naatsorsorneqarsinnaanngilaq pisortatigoortumik sillimmasiisarnermut taarsiissuteqartarnernullu aaqqissuussisoqarpat tamanna qanoq aningaasartuutaatigisinnaanersoq. Tamanna suliap ingerlateqqinneqarnerata ilaatut qulaajarneqartariaqarpoq.

5. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap **inassutigaa** siunnersuutip aappassaaneerseqarnissaa UPA10-mut kinguartinneqassasoq Eqqartuussisuunerup tusarniarneqarnissaanik Naalakkersuisut periarfissinniarlugit. Ataatsimiititaliap ilanngullugu Naalakkersuisunut kaammattuutigaa allannguutissatut siunnersuummik Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanik aamma Eqqartuussisuunerup tungaviusumik eqqarsarnartoqartitsisinnaaneranik naapitsiniarfiusumik saqqummiussaqaqqullugit.

Taamatut oqaaseqarluni siuliinilu allassimasutut siunnersuut paasillugu Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap taamaalilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Siulittaasoq

Siulittaasup tullia